

DOI: 10.31866/2616-745X.13.2024.306863
УДК 341.238:005.21:328.185]:316.77

**МІЖНАРОДНІ СТРАТЕГІЇ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ:
СУТНІСТЬ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ КОМУНІКАТИВНОГО ПІДХОДУ**

Лікарчук Наталія Василівна

*Докторка політичних наук, професорка кафедри
державного управління,*

*ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7119-439X>,
e-mail: n.likarchuk@gmail.com,*

*Навчально-науковий інститут публічного управління
та державної служби Київського національного
університету імені Тараса Шевченка,
вулиця Академіка Ромоданова, 12/2, Київ, Україна, 04050*

Надіслано:

10.02.2024

Рецензовано:

20.02.2024

Прийнято:

21.02.2024

Для цитування:

Лікарчук, Н.В., 2024. Міжнародні стратегії протидії корупції: сутність та ефективність комунікативного підходу. *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти*, 13, с.72-83. doi: <https://doi.org/10.31866/2616-745X.13.2024.306863>.

Стаття присвячена вивченню ролі комунікативного підходу у впровадженні та здійсненні міжнародних стратегій протидії корупції, аналізує основні аспекти сутності корупції та висвітлює ключові елементи міжнародних стратегій, спрямованих на боротьбу із цим явищем. Авторка статті зосереджує увагу на важливості комунікативного підходу як ефективного інструменту у протидії корупції. Зокрема, розглядається роль ефективної комунікації у процесі формування глобальних стратегій та підходів до боротьби з корупцією, які слугують створенню сприятливого середовища для реформ та вдосконалення системи управління. Стаття висвітлює також практичні аспекти використання комунікативного підходу на міжнародному рівні у контексті боротьби з корупцією. Надаються приклади успішних стратегій та проєктів, де ефективна комунікація виявилася ключовим фактором у досягненні поставлених цілей.

ЛІКАРЧУК НАТАЛІЯ ВАСИЛІВНА
МІЖНАРОДНІ СТРАТЕГІЇ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ:
СУТНІСТЬ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ КОМУНІКАТИВНОГО ПІДХОДУ

Загальний висновок статті підкреслює важливість інтеграції комунікативного підходу у міжнародні стратегії протидії корупції і його потенційну ефективність у створенні та утриманні систем, що призначені для запобігання та припинення корупційних практик. Стаття служить важливим внеском у розуміння та розвиток міжнародних підходів до боротьби з корупцією з використанням комунікативних стратегій. Авторка аналізує використання медіа, громадськості та інших комунікаційних інструментів для впливу на свідомість суспільства та формування позитивного ставлення до боротьби з корупцією. Особла увага приділяється розробленню ефективних комунікаційних стратегій для залучення різних зацікавлених сторін, включаючи уряди, міжнародні організації, громадянське суспільство та бізнес-сектор.

Стаття також розглядає виклики і перешкоди, з якими можуть стикатися міжнародні організації та країни при впровадженні комунікативних стратегій протидії корупції. Особлива увага приділяється аспектам культурної специфіки та національного контексту, які можуть впливати на ефективність комунікаційних зусиль.

Ключові слова: міжнародні стратегії; корупція; міжнародні відносини; міжнародна антикорупційна конвенція; комунікативний підхід.

Вступ

Корупція є складним і масштабним явищем, яке порушує принципи справедливості, права та свободи громадян і загрожує стабільності суспільства та економічному розвитку. В сучасному світі, де взаємодія між країнами є невід'ємною частиною глобалізації, боротьба з корупцією стає важливим завданням для міжнародної спільноти. Тому міжнародні стратегії протидії корупції визначаються різноманітністю підходів та методів, однак серед них виокремлюється комунікативний підхід як ключовий інструмент у боротьбі із цим соціальним явищем (Hardy, 2024, p.17). Комунікативний підхід взаємодії міжнародних гравців є важливою складовою успішної стратегії, оскільки сприяє обміну інформацією, формуванню спільної свідомості та створенню ефективних механізмів протидії корупції.

Комунікативний підхід у сфері протидії корупції базується на взаємодії та обміні інформацією між державами, міжнародними організаціями, громадськістю й іншими зацікавленими сторонами (Карасаєв та Лікарчук, 2023, с.157). Цей підхід передбачає активне використання засобів масової інформації, публічних кампаній і технологій із метою виявлення, запобігання та припинення корупційних проявів. Важливо визначити

ефективність комунікативного підходу в контексті міжнародних стратегій протидії корупції. Дослідження показують, що високий рівень інформаційної прозорості та відкритості сприяє зменшенню корупції, оскільки збільшується відповідальність влади перед громадськістю і міжнародною спільнотою.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Останні дослідження та публікації в області міжнародних стратегій протидії корупції і їхньої ефективності у використанні комунікативного підходу підкреслюють важливість взаємодії між урядами, громадськістю та іншими зацікавленими сторонами. Одним із ключових аспектів є активна роль громадянського суспільства у виявленні та реагуванні на корупційні практики через ефективний обмін інформацією з органами влади.

Крім того, дослідження підкреслюють важливість розвитку прозорості та відкритості в управлінні, що допомагає ускладнити корупційні схеми і створює умови для залучення громадськості до контролю за владою. Нові технології, такі як електронні платформи для звітності та моніторингу, також забезпечують більшу доступність і швидкість обміну інформацією між урядом та громадськістю.

Зокрема, останнім часом все більше досліджень зосереджуються на ролі соціальних медіа у протидії корупції та підвищенні громадської свідомості. За допомогою платформ, таких як Twitter, Facebook, а також спеціалізованих порталів та додатків громадяни можуть швидко обмінюватися інформацією про корупційні факти, сприяючи швидкому реагуванню і заохочуючи владу до відкритості та відповідальності.

Формулювання цілей статті

Ціль статті полягає у аналізі ефективності міжнародних стратегій протидії корупції із зосередженням на комунікативному підході як ключовому елементі. Стаття спрямована на висвітлення сутності та переваг цього підходу, а також на огляд найновіших досліджень і публікацій, що стосуються здійснення комунікаційних стратегій у боротьбі з корупцією. В основному акцентовано на взаємодії між урядовими органами, громадськістю та іншими зацікавленими сторонами у вирішенні проблеми корупції через покращений обмін інформацією і використання комунікативних інструментів для підвищення свідомості громадськості.

Виклад основного матеріалу дослідження

Міжнародні стратегії протидії корупції є важливим елементом сучасного глобального управління, оскільки корупція стала загрозою для ста-

ЛІКАРЧУК НАТАЛІЯ ВАСИЛІВНА
МІЖНАРОДНІ СТРАТЕГІЇ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ:
СУТНІСТЬ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ КОМУНІКАТИВНОГО ПІДХОДУ

більності, розвитку і демократії в багатьох країнах (Rose-Ackerman ed., 2024, p.41). Поширення цього явища відзначається транснаціональними масштабами, і розв'язання проблеми вимагає спільних зусиль на міжнародному рівні. Один із ключових аспектів ефективної боротьби з корупцією – це розроблення і впровадження комплексних стратегій на міжнародному рівні, що охоплюють співпрацю країн, міжнародних організацій, громадянське суспільство та бізнес-середовище. Забезпечення прозорості, зміцнення правових систем, а також обмін інформацією та найкращими практиками можуть сприяти створенню умов для успішної боротьби з корупцією на міжнародному рівні.

Корупція – це системна проблема, яка впливає на розвиток суспільства й економіки, порушуючи принципи справедливості та рівності (Nelson and Afonso, 2024, p.112). Це явище проявляється в різних сферах – у владі, бізнесі, правосудді, охороні здоров'я, негативно впливаючи на життя громадян і загрожуючи стабільності держави. Однією з форм корупції є хабарі, які в обмін на послуги або прийняття рішень передаються посадовим особам, -зі свого боку, це порушує прозорість та справедливість процесів, сприяє неправомірним рішенням і веде до втрати довіри громадян до владних структур. Ще однією формою корупції є неправомірне застосування публічних ресурсів, коли гроші, призначені на розвиток і соціальні потреби, спрямовуються на особисті потреби чиновників або використовуються неефективно, тому це призводить до зростання соціальної нерівності та погіршує якість життя населення. Корупція також впливає на правосуддя, коли виникає можливість втручання в судові процеси та прийняття судових рішень на користь тих, хто має достатні ресурси для впливу, й це порушує принцип рівності перед законом і створює враження безкарності для тих, хто залучений до корупційних схем. Жодна окрема реформа сама по собі не зменшить корупцію, і більшість змін вимагають інших рішень для підтримки їх впровадження.

Відзначимо, що саме превенція є основою боротьби з корупцією – інституції і практики, які зменшують можливості та стимули для корупційних дій, ґрунтуються на принципах доброго управління: ефективності, прозорості, безпристрасності, відповідальності. Але жоден режим превенції не може бути ідеальним. Заходи щодо виявлення корупції допомагають визначити порушення правил і нормативів, а заходи щодо виконання слідкують за розслідуваннями та санкціями для тих, хто виявиться учасником корупційних дій. Тому саме санкції завершують цикл відповідальності. Вони можуть бути кримінальними, адміністративними, політичними або соціальними (Anderson, Jones and Kovacic, 2024, p.316) (Рис. 1).

Рис. 1. Міжнародна система боротьби з корупцією

Тому на міжнародному рівні були розроблені відповідні програми та стратегії щодо боротьби з корупцією (Рис. 2). Але не кожна програма буде бажати або потребувати втручання в усі аспекти реформ щодо протидії корупції.

Рис. 2. Міжнародні підходи до протидії корупції

ЛІКАРЧУК НАТАЛІЯ ВАСИЛІВНА
МІЖНАРОДНІ СТРАТЕГІЇ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ:
СУТНІСТЬ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ КОМУНІКАТИВНОГО ПІДХОДУ

Боротьба з корупцією вимагає комплексного підходу, залучення громадянського суспільства, посилення прозорості владних структур та зміни в законодавстві. Завданням суспільства є створення умов, що ускладнюють виникнення корупційних схем, та покарання винних осіб, які підривають розвиток і стабільність суспільства.

Міжнародні стратегії протидії корупції є важливим інструментом для забезпечення чесності та прозорості у глобальній спільноті. Основна мета цих стратегій полягає в об'єднанні зусиль країн і міжнародних організацій для зменшення корупції як національного, так і міжнародного рівнів. Один з ефективних напрямів – це створення міжнародних конвенцій і угод, які визначають стандарти та механізми боротьби з корупцією. Один із прикладів – United Nations Convention against Corruption (UNCAC (United Nations, 2004)). UNCAC був прийнятий Генеральною Асамблеєю ООН у 2003 році і є єдиним універсальним міжнародним інструментом, спрямованим на протидію корупції. До UNCAC приєдналися багато країн, а сам документ визначає конкретні заходи та стратегії для попередження корупції в різних сферах, таких як публічний сектор, судова система, лобювання, міжнародна співпраця. Держава, яка активно впроваджує стратегії протидії корупції за допомогою UNCAC, – Швеція. Ця країна відома своєю високою рівністю та прозорістю у владі. Вона активно залучає громадян до контролю за діяльністю державних органів та використовує різні механізми для попередження корупції, такі як прозорі закупівлі, високий стандарт етичної поведінки в державних установах і система відкритості фінансової інформації владних осіб. Цікаво, що у Швеції існує організація «Ombudsman», яка відповідає за прийняття скарг на недоліки у роботі органів влади та допомагає в їх вирішенні, сприяючи встановленню високих стандартів етичної поведінки і прозорості (Brooks, 1910, p.153).

Крім того, співпраця між правоохоронними органами і обмін інформацією між країнами грають ключову роль у виявленні та припиненні міжнародних корупційних схем. Важливо враховувати також роль громадського суспільства і неурядових організацій у сприянні прозорості та нагляду за діяльністю урядів. Міжнародні стратегії протидії корупції повинні бути всебічними та узгодженими, адже тільки спільні зусилля можуть значно вплинути на цю проблему, яка трансцендує національні кордони.

Відповідно до вище відзначеного, протидія корупції на міжнародному рівні – це важлива глобальна проблема, і існують різні міжнародні стратегії та ініціативи для боротьби із цим явищем, а саме:

1. У рамках ООН діє UNCAC, що зміцнює правову систему та інституції в країнах для ефективного боротьби з корупцією.

2. Всесвітній банк активно підтримує програми, спрямовані на зменшення корупції в різних країнах. Вони фінансують проекти з покращення управління, забезпечення прозорості та раціоналізації бюджетних процесів.

3. Організація економічного співробітництва та розвитку (OECD) та країни G20 активно співпрацюють у боротьбі з корупцією. Вони встановлюють стандарти, надають рекомендації та сприяють обміну досвідом між країнами.

4. Міжнародні та регіональні центри, такі як Transparency International, працюють над вивченням корупції і надають рекомендації для її подолання.

6. International Monetary Fund надає фінансову підтримку країнам, але часто встановлює умови, пов'язані з реформами управління та боротьбою з корупцією.

7. United Nations Development Programme активно сприяє проектам і програмам, спрямованим на збільшення ефективності управління та зменшення корупції у країнах розвитку (Picci, 2024, p.95).

В сучасних умовах міжнародні стратегії протидії корупції часто включають комунікативний підхід для підвищення ефективності. Комунікація в цьому контексті грає ключову роль у формуванні свідомості, мобілізації громадської підтримки та сприянні зміні установок щодо корупції. Тому науковці у своїх дослідженнях виокремлюють аспекти комунікативного підходу в міжнародних стратегіях протидії корупції:

1. Забезпечення доступу до інформації щодо рівня корупції, її наслідків та заходів, призначених для її боротьби, зі свого боку, це може включати публікацію звітів, проведення кампаній і використання нових технологій для забезпечення доступності інформації.

2. Залучення громадськості через комунікативні засоби для створення широкої підтримки у боротьбі з корупцією. Медіа, соціальні мережі та інші канали громадської інформації можуть грати ключову роль у мобілізації суспільства.

3. Забезпечення ефективності каналів для повідомлень про корупційні випадки, включаючи анонімні й захищені від репресій механізми, тому це може включати створення гарячих ліній, електронних платформ та інших інструментів для звертання громадян.

4. Розвиток міжнародних механізмів співробітництва та обміну інформацією між країнами для виявлення і протидії транскордонній корупції.

ЛІКАРЧУК НАТАЛІЯ ВАСИЛІВНА
МІЖНАРОДНІ СТРАТЕГІЇ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ:
СУТНІСТЬ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ КОМУНІКАТИВНОГО ПІДХОДУ

---

5. Активна комунікація з боку влади стосовно заходів, які вживаються для боротьби з корупцією, і відповідальності перед громадськістю, адже це може зменшити рівень недовіри та сприяти створенню довіри до владних структур.

6. Розвиток освітніх кампаній і навчальних програм, спрямованих на підвищення рівня свідомості щодо шкідливості корупції та важливості її протидії (Sousa and Coroado eds., 2024, p.229).

Саме тому сьогодні міжнародні стратегії протидії корупції включають комунікативний підхід для підвищення ефективності заходів у цій сфері. Цей підхід передбачає використання різноманітних комунікативних інструментів для формування свідомості, мобілізації громадської підтримки та зміни установок щодо корупції. Інформаційна прозорість, залучення громадськості, ефективність антикорупційних повідомлень та міжнародне співробітництво виступають ключовими елементами цього підходу.

Додатково, проактивна комунікація влади та різні ініціативи спрямовані на свідоме розуміння наслідків корупції (Likarchuk et al., 2022, p.13). Створення сприятливого комунікативного клімату, який поєднує зусилля влади, громадян та міжнародних партнерів, є важливим для забезпечення успішного впровадження антикорупційних заходів і підтримки сталого подолання цього серйозного виклику.

Висновки

У висновках можна визначити, що міжнародні стратегії протидії корупції вимагають комплексного підходу, в якому комунікативний аспект відіграє важливу роль. Комунікативний підхід, спрямований на активний обмін інформацією між урядом, громадськістю та іншими зацікавленими сторонами, виявляється ефективним інструментом у створенні прозорого і відкритого суспільного середовища. Дослідження та аналіз останніх публікацій свідчать про те, що взаємодія через комунікативний підхід допомагає виявляти корупційні практики, сприяє швидкому реагуванню на них і збільшує громадську участь у боротьбі із цим негативним явищем. Забезпечення доступу до інформації, взаємодія зі ЗМІ та розвиток електронних платформ сприяють не лише усуненню корупції, а й формують культуру відкритості та відповідальності серед урядових інституцій і громадян.

Крім того, важливо визначити, що комунікативний підхід також слугує підвищенню ефективності міжнародних стратегій протидії корупції через залучення бізнес-сектору та міжнародних партнерів. Відкритість і обмін інформацією можуть стати каталізаторами для встановлення нових стандартів у сфері бізнесу та підвищення ступеня відповідальності корпорацій перед громадськістю і владою. Ключовою думкою є те, що комунікативний

підхід не тільки сприяє виявленню та припиненню корупційних практик, але і впливає на формування нового етичного клімату в суспільстві. Це стає можливим завдяки активній взаємодії між урядовими структурами і громадськістю, що позитивно впливає на побудову довіреного відношення та спільної відповідальності в боротьбі з корупцією.

Таким чином, впровадження ефективного комунікативного підходу у міжнародні стратегії протидії корупції є важливим елементом вдосконалення боротьби із цим явищем і сприяє будівництву більш прозорого та довіреного суспільства.

СПИСОК БІБЛІОГРАФІЧНИХ ПОСИЛАНЬ

- Карасаєв, С.У. та Лікарчук, Н.В., 2023. Міжнародні аспекти використання інформаційних технологій у державному управлінні. *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти*, [e-journal] 12, с.151-163. <https://doi.org/10.31866/2616-745X.12.2023.292411>
- Anderson, R., Jones, A. and Kovacic, W., 2024. *Combating Corruption and Collusion in Public Procurement: A Challenge for Governments Worldwide*. Oxford: Oxford University Press.
- Brooks, R.C., 1910. *Corruption in American politics and life*. New York: Dodd, Mead and company.
- Hardy, A., 2024. *Corruption: Corruption Revealed: Navigating Power and Deceit in a World of Hidden Agendas*. [e-Book] Kindle Unlimited. Available at: <best.bookcenter.club/?book=B0CROLLHX2B> [Accessed 29 January 2024].
- Likarchuk, N., Andrieieva, O., Likarchuk, D. and Bernatskyi, A., 2022. Impression Marketing as a Tool for Building Emotional Connections in the Public Administration Sphere. *Studies in Media and Communication*, [e-journal] 1, pp.9-16. <https://doi.org/10.11114/smc.v10i1.5463>
- Nelson, K.L. and Afonso, W., 2024. *Municipal Corruption. From Policies to People*. [e-Book] New York: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003267775>
- Picci, L., 2024. *Rethinking Corruption: Reasons Behind the Failure of Anti-Corruption Efforts*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Rose-Ackerman, S. ed., 2024. *Public Sector Performance, Corruption and State Capture in a Globalized World*. New York: Routledge.
- Sousa, L. and Corrado, S. eds., 2024. *Elgar Encyclopedia of Corruption and Society*. Camberley: Edward Elgar Publishing.
- United Nations Office on Drugs and Crime, 2004. *United Nations Convention against Corruption*. [online] New York: United Nations. Available at: <<https://>

ЛІКАРЧУК НАТАЛІЯ ВАСИЛІВНА
МІЖНАРОДНІ СТРАТЕГІЇ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ:
СУТНІСТЬ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ КОМУНІКАТИВНОГО ПІДХОДУ

---

www.unodc.org/documents/brussels/UN_Convention_Against_Corruption.pdf
[Accessed 29 January 2024].

REFERENCES

- Anderson, R., Jones, A. and Kovacic, W., 2024. *Combatting Corruption and Collusion in Public Procurement: A Challenge for Governments Worldwide*. Oxford: Oxford University Press.
- Brooks, R.C., 1910. *Corruption in American politics and life*. New York: Dodd, Mead and company.
- Hardy, A., 2024. *Corruption: Corruption Revealed: Navigating Power and Deceit in a World of Hidden Agendas*. [e-Book] Kindle Unlimited. Available at: <best-bookcenter.club/?book=B0CRLHX2B> [Accessed 29 January 2024].
- Karasaiev, S.U. and Likarchuk, N.V., 2023. Mizhnarodni aspekty vykorystannia informatsiinykh tekhnolohii u derzhavnomu upravlinni [International Aspects of Information Technologies Usage in Public Management]. *International Relations: Theory and Practical Aspects*, [e-journal] 12, pp.151-163. <https://doi.org/10.31866/2616-745X.12.2023.292411>
- Likarchuk, N., Andrieieva, O., Likarchuk, D. and Bernatskyi, A., 2022. Impression Marketing as a Tool for Building Emotional Connections in the Public Administration Sphere. *Studies in Media and Communication*, [e-journal] 1, pp.9-16. <https://doi.org/10.11114/smc.v10i1.5463>
- Nelson, K.L. and Afonso, W., 2024. *Municipal Corruption. From Policies to People*. [e-Book] New York: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003267775>
- Picci, L., 2024. *Rethinking Corruption: Reasons Behind the Failure of Anti-Corruption Efforts*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Rose-Ackerman, S. ed., 2024. *Public Sector Performance, Corruption and State Capture in a Globalized World*. New York: Routledge.
- Sousa, L. and Coroado, S. eds., 2024. *Elgar Encyclopedia of Corruption and Society*. Camberley: Edward Elgar Publishing.
- United Nations Office on Drugs and Crime, 2004. *United Nations Convention against Corruption*. [online] New York: United Nations. Available at: <https://www.unodc.org/documents/brussels/UN_Convention_Against_Corruption.pdf> [Accessed 29 January 2024].

**INTERNATIONAL ANTI-CORRUPTION STRATEGIES:
ESSENCE AND EFFICIENCY OF THE COMMUNICATIVE APPROACH**

Natalia Likarchuk

*Doctor of Political Sciences,
Professor of the Department of Public Administration,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7119-439X>,
e-mail: n.likarchuk@gmail.com,
Educational and Scientific Institute of Public Administration
and Civil Service of Taras Shevchenko National University of Kyiv,
Kyiv, Ukraine, 04050*

This article is devoted to the study of the role of communicative approach in implementing and executing international strategies to counteract corruption. It analyses fundamental aspects of corruption essence, and highlights key elements of international strategies aimed at combating this phenomenon. The author of this research focuses on the importance of the communicative approach as an effective tool in the fight against corruption. In particular, the role of effective communication in the process of forming global strategies and approaches in coping with corruption is studied, which serve for creating a favorable environment for reforms and improvement of the governance system. The article also highlights practical aspects of applying a communicative approach on the international level, in the context of anti-corruption fight. Examples of successful strategies and projects where effective communication is a key factor in achieving set objectives are provided.

The general conclusion of the article emphasises the significance of integrating the communicative approach into international anti-corruption strategies, and its potential efficiency in forming and maintaining systems designed to prevent and halt corruption practices. The study serves as an important contribution to understanding and advancing international approaches to fight against corruption using communicative strategies. The author analyses the use of media, public and other communicative tools to influence collective consciousness, and ground a positive attitude toward anti-corruption fight. Special attention is given to the development of effective communication strategies for engaging various stakeholders, including

ЛІКАРЧУК НАТАЛІЯ ВАСИЛІВНА
МІЖНАРОДНІ СТРАТЕГІЇ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ:
СУТНІСТЬ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ КОМУНІКАТИВНОГО ПІДХОДУ

---

governments, international organisations, civil society and business sector. Additionally, the article examines challenges and obstacles that international organisations and countries can face in implementing communicative strategies against corruption. Particular emphasis is placed on the aspects of cultural specificity and national context that can impact the effectiveness of communicative efforts.

Key words: international strategies; corruption; international relations; international anti-corruption convention; communicative approach.